

KULTUR

Tjekkiske filminteresser i Grønland

FILM

Klaus Georg Hansen, Film.gl
Kgh@kgh.gl

»Vil gerne samarbejde med grønlandske filmfolk om en kortfilm og en spillefilm«, sådan lød en mail, som Film.gl modtog i sommer fra en tidligere tjekkisk ambassadør i Danmark.

Film.gl får ret mange af den slags henvendelser, men denne her skilte sig ud. Den var tilmed skrevet på dansk. Den tidligere tjekkisk ambassadør i Danmark Zdenek Lycka taler og skriver nemlig dansk samt en smule grønlandsk.

Zdenek Lycka har oversat flere bøger om Grønland til tjekkisk blandt andet om grønlandske myter og sagn.

I 2008 tog Zdenek Lycka initiativ til en kunststilling i Katuaq. Det var en del af projektet »Tjekkiske dage i Grønland«. Som opfølgning på det arrangement var en delegation fra det tjekkiske senat på besøg i Grønland i 2009. Desuden var daværende formanden for Inatsisartut Josef Tuusi Motzfeldt på officiel genvisit i Tjekkiet i 2010.

Tjekkisk-grønlandsk samarbejde

Nu er der etableret et spændende tjekkisk-grønlandsk film-samarbejde, og seks tjekkiske filmfolk besøger midt i oktober Nuuk i ti dage. Den grønlandske partner er Uilu Stories.

Nogle af dagene skal bruges til at indspille en kortfilm. Både foran og bagved kameraet er det overvejende grønlandske skuespillere og filmfolk. Det har været et ønske fra tjekkisk side. Filmholdet har fået aftale med Grønlands Nationalmuseum og Arkiv om at kunne lave nogle af optagelserne på museet.

– Det er den form for åbenhed og fleksibilitet, der er afgørende for, at udenlandske filmproducenter kommer til landet og producerer film. Det er noget af det, som Tjekkiet er blevet kendt på, fortæller den tjekkiske producer Radim Procházka, som er i Grønland for første gang.

Tjekkisk filmdag i Katuaq

I samarbejde mellem tjekkerne, Film.gl og Katuaq bliver der arrangeret en tjekkisk filmdag i Katuaqs lille sal på tirsdag den 19. oktober fra klokken 16:00.

Tjekkerne vil fortælle om og vise eksempler på nyere film fra Tjekkiet.

Klokken 20:00 vises den alvorlige film 'Jan Palach'. Den handler om en ung mand, der i 1969 brændte sig selv ihjel i protest mod den russiske invasion af Tjeksoslovakiet. Skuespilleren Viktor Zavadil, der har rollen som Jan Palach, vil være til stede og fortælle om filmen. Der vil være tolkning til grønlandsk, og der er fri adgang.

Spillefilm om 1700-tallet

I Katuaq vil tjekkerne også fortælle om et større fælles tjekkisk-grønlandsk filmprojekt. Det er en spillefilm, hvor man følger de første herrnhut-missionærer den første vinter, de var i Nuuk. Der var vinteren 1733-34. Det er nok ikke så kendt, at de første herrnhut-missionærer talte både tjekkisk og tysk. Hvis der bliver skaffet tilstrækkelig

finansiering, vil de grønlandske scener til filmen blive optaget i Nuuk i 2023. Der vil blive brug for en del grønlandske skuespillere samt statister til filmen.

Stor tjekkisk filmindustri

Tjekkisk filmindustri er en af de store europæiske filmindustrier. Radim Procházka, som er med i Nuuk, underviser på Famu, som er en af de ældste og mest berømte filmskoler i Europa.

Siden årtusindeskiftet er der produceret flere end hundrede amerikanske og europæiske storfilm i Tjekkiet. Tjekkiet har kunnet tiltrække produktioner, fordi de har dygtige filmfolk, og fordi staten giver skatterabatter til udenlandske produktioner i Tjekkiet.

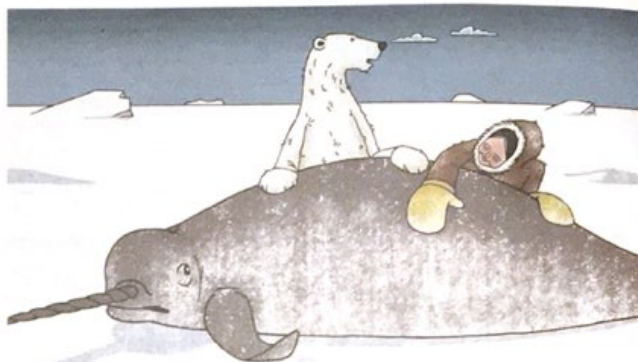
Nu udvider den tjekkiske filmindustri sine film-aktiviteter til også at omfatte filmproduktion i blandt andet Grønland. Det tegner til, at samarbejdet mellem Grønland og Tjekkiet bliver til fordel for både Tjekkiet og Grønland samt for begge landes filmindustrier.

International interesse for Grønland

Den aktuelle grønlandsk-tjekkiske co-produktion er ikke det eneste udenlandske filmsamarbejde, der har været her i landet i år. Faktisk har der været travlt med flere større udenlandske produktioner i samarbejde med grønlandske filmfolk. I Ilulissat var der i foråret optagelser til en Netflix-produktion. Danmarks Radio har i år haft to store produktioner i Grønland, og der har været flere andre.

Vores egne filmfolk får rigtig meget erfaring af at arbejde med dygtige, udenlandske filmproducenter, men desværre har vi her i landet endnu ikke et system, som er gearret til at håndtere den store udenlandske interesse for at producere film i Grønland.

Klaus Georg Hansen er formand for Film.gl, Sammenslutningen af Filmprofessionelle i Grønland.

Tjekkiamut titartakkanik filmillaat meeqqanoortoq, nukappiaraq ikinngutaalu nanoq. Filmil titartagaq minutsinik qulinik sivissussuqarpoq. Katuami nalunaaqtaq 18 inersuaqqami marlunngornermi 19. oktober takutinneqassaaq. Iserneq akeqangillaq.

Tjekkisk tegnefilm for børn om en dreng og hans ven isbjørnen. Tegnefilmen varer 10 minutter. Den vises klokken 18 i Katuaqs lille sal tirsdag den 19. oktober. Der er fri adgang.

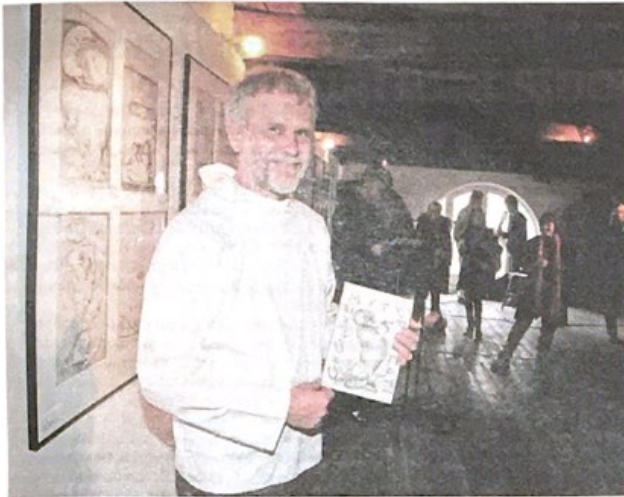
Nalunaaqtaq 20 marlunngornermi 19. oktober Katuap inersuaani filmil 'Jan Palach' takutinneqassaaq. Tjekkiamu isiginnaartitsisartoq Viktor Zavadil, Jan Palachitut inuttasaasooq peqtaasaasaaq, filmilu pillugu oqaluttuassalluni. Iserneq akeqangillaq.

Klokken 20 tirsdag den 19. oktober vises i Katuaqs lille sal spillefilmen 'Jan Palach'. Den tjekkiske skuespiller Viktor Zavadil, der har rollen som Jan Palach, vil være til stede og fortælle om filmen. Der er fri adgang.

Tjekkiamu Radim Procházka filmiliorartooq aamma The Film and TV School of the Academy of Performing Arts in Praguemi (FAMU) ilinniaritsisuuvoq, taanna Europami filmiliornermik ilinniarfit pisoqaanersaasa ilagalugulu tusaamasaanersaraat. Radim siullermeerluni Kalaallit Nunaanniippoq.

Den tjekkiske Radim Procházka producer underviser også på The Film and TV School of the Academy of Performing Arts in Prague (FAMU), som er en af de ældste og mest berømte filmskoler i Europa. Det er første gang, Radim er i Grønland.

Zdeněk Lyčka Danmarkimi Tjekkiamiut ambassadererisimavaat. Danskisut oqaluttarpoq, kalaallisullu oqalutaarluni. Zdeněk-ik kalaallit atuakkiaat arlalit Tjekkiamiusut nutsemikuui ilaatigut Knud Rasmussenip atuakkiaa 'Kalaallit oqaluttuutaqaat' Zdeněk Lyčkap atuakkiaanut titartagaasa ilagaat.

Zdeněk Lyčka er tidligere tjekkisk ambassadør i Danmark. Han taler dansk og lidt grønlandsk. Zdeněk har oversat flere grønlandske bøger til tjekkisk. Blandt andet Knud Rasmussens 'Grønlandske myter og sagn'.

Titartagaq taaguuteqarpoq 'Inuits livsanskuelse'. Tjekkiamiut titartaasartup Martin Velšekip Knud Rasmussenip atuakkiaata 'Grønlandske myter og sagn'.

Tegningen hedder 'Inuits livsanskuelse'. Det er en af illustrationerne af den tjekkiske tegner Martin Velšek til Zdeněk Lyčkas tjekkiske udgave Knud Rasmussens 'Grønlandske myter og sagn'.

Tupilak titartagaq, Tjekkiamiut titartaasartup Martin Velšekip Zdeněk Lyčkap Knud Rasmussenip atuakkiaata nutserneqarnerani atuakkiaanut titartagaasa ilaat.

Tegning af en tupilak. Den tjekkiske tegner Martin Velšeks tegning til omslaget på Zdeněk Lyčkas tjekkiske udgave Knud Rasmussens 'Grønlandske myter og sagn'.

Tjekkiamiut Kalaallit Nunaanni filmiornermik soqutiginninnerat

FILMI

Klaus Georg Hansen, Film.gl
Kgh@kgh.gl

»Kalaallit filmiortartut filmimi naat-suliam i aamma filmimi suleqatigeru-supparvut, maillimi Film.gl-ip aasaq nassissarsiaani taama allattoqarpoq, taanna Tjekkiamiut Danmarkimi ambassadererisimasaaneerpoq.

Film.gl taamaattunik amerlasuunik saaf-figineqartarpoq, kisianni una immikkualla-rippoq. Danmarkimi ambassaderisimasooq Zdenek Lyčka danskisut oqaluttarlunilu allattarpoq, kiisalu annikitsumik kalaallisut.

Zdenek Lyčka Kalaallit Nunaat pillugu atuakkianik arlalinnik Tjekkiamiusuun-ngortitsinikuvoq, ilaatigut kalaallit oqaluttuutaqaannut tunngasunik.

2008-mi Zdenek Lyčka Katuami eqqumit-sulianik saqqummersitsinermik suliaqarpoq. Taanna suliniimmut 'Kalaallit Nunaanni Tjekkiamiut ulloqartinneqarnerannut' ilaavoq. Aaqqissuussap malitsigisaanik Tjekkiami inatsisartuunerisut 2009-mi Kalaallit Nunaannut tikeraarput. Aammattaaq taamanikkut Inatsisartunut siulittaasoq Josef Tuusi Motzfeldt 2010-imi Tjekkiamut pisortatigooortumik tikeraaqppoq.

Tjekkiamiut kalaallilu suleqatiginnerat

Maanna Tjekkiamiut kalaallilu filmiornermik suleqatiginnerannik soqutiginninnerat

pilersitsisoqarpoq, Tjekkiamiullu arfinillit filmiortartut oktobarip qeqqani Nuuk ul-luni qulini tikeraassavaat. Kalaaleq suleqati-gaaf Uilu Stories.

Ullut ilaat filmimik naatsuliamik immi-usinermut atorineqassapput. Filmilartittut filmiortartut amerlanerit isiginnaartitsisar-tut filmiortartullu kalaaliupput. Tamanna Tjekkiamiut tungaannit kissaatigineqarpoq. Filmiortartut Nunatta Katersugaasiva Alla-gaateqarfialu immiussat ilaat katersugaasi-vinnit immiunneqarmissaannut isumaqati-giissuteqarput.

– Nunanit allaneersut filmiortartut nu-namut tikillutik filmiornaangamik taama-t ammasuunissaq sungiussasuunissarlu pingaaruteqartarpoq. Tamakku Tjekkiaq il-simaneqaatigilmikuua, Tjekkiamiu filmi-ornermik ingerlatsisoq Radim Procházka, siullermeerluni Kalaallit Nunaanniitqoq taama oqarpoq.

Katuami Tjekkiamiut filmilaannik ulloqartitsineq

Tjekkiamiut, Film.gl-ip Katuallu akornanni suleqatiginnikkut Katuap inersuaaraani Tjekkiamiut filmilaannut marlungnermi oktobarip 19-anni nalunaqutaq 16:00-imit ulloqartitsisoqassaaq.

Tjekkiamiut filmi Tjekkiamerisut nutaajunerisut oqaluttuaraalugillu takutin-niarpaat.

Nalunaqutaq 20:00 filmi 'Jan Palach' takutinneqassaaq. Taanna angutip inuusut-tup 1969-imi Russit Tjekkoslovakietimik sakkutuulinerannut akerrillunni immiun-

ikuallatsilluni toquvoq. Isiginnaartitsisar-toq Viktor Zavadil, Jan Palachit utinnaasoq najuutissaaq filmilu oqaluttuaraalugu. Kalaal-lisut nutserisoqassaaq, isernerlu akeqan-gilaaq.

1700-kkut pillugit filmilaq

Tjekkiamiut Katuami aamma kalaallilu filmimik suliniut suleqatigiissutigisartik an-nerooq oqaluttuaraasavaat. Tassani filmimi hernhutit ajoersuuartortit siullit ukui-nerani siullerli Nuumminnerat malinnaaf-figineqarpoq. Ukuiuvoq 1733-34. Hernhutit ajoersuuartortut siullit Tjekkiamiusut Tyskissullu oqaluttuunerat ilisimaneqar-pallaaranngilaaq. Naammattunik aningaa-salissutinik pissarsisoqassapput, filmimut Kalaallit Nunaanni immiussinerit Nuummi 2023-mi immiunneqassapput. Tassani ka-laallit isiginnaartitsisarut filmimilu statistit arlalissut atoriffaqqartinneqassapput.

Tjekkiamiut filmiortartorpasuit

Tjekkiamiut filmiortarnerat Europami filmiortartut angisuut ilagaat. Radim Procházka Nuummeeqataasoq, Famum Europami filmiornermik ilinniarfiit piso-qanersaasa ilaat aamma tusamasaaner-saani ilinniarfitsisuvooq.

Ukiut tuusitlikkuutaat nikinneranniilli Amerikamiut Europamiullu filmirujussua-nik hunnorjunit amerlanerisumik Tjek-kiami filmiornereput. Tjekkiaq filmiornis-samut pilersitsitsinnaasimavoq, naala-gaaffik nunanit allaneersunit filmiortunut

akileraarutitigut akikillilisarnera pissutaal-luni.

Tjekkiamiut filmiortartuisa filmiortar-nitik maanna annertusarpaat, ilaatigullu Kalaallit Nunaanni filmiornermik ingerlat-silluni. Kalaallit Nunaata Tjekkiaq akornan-ni suleqatiginneg iluaqutaanjarpassipqoq, nunallu taakku filmiortartuunut.

Nunanit tamalaanit Kalaallit Nunaannut soqutiginninnerat

Kalaallit Tjekkiamiullu filmiortatiginnerat nunanit allaneersunit filmiornermik sule-qatiginneg ukioq manna kisiartaanngilaaq. Nunanit allanit immiussinerit angisuut ar-lallit ingerlanneqarput kalaallit filmiortar-tut suleqatigilugit. Ilulissani upernaq Netfliximut immiussisoqarpoq, Danmarks Radio ukioq manna Kalaallit Nunaanni annertuunik marlunnik immiussaqqarpoq, arlalinnillu allanik aamma peqarpoq.

Filmilortartugut pikkorissunik, nuna-nit allaneersunit filmiortartunit misilit-tagaaqarlualerput, kisianni ajorluartumik maani Kalaallit Nunaanni filmiornissamut nunanit allanit soqutiginninnerujussuaq suliarissallugu periusseqannigilugit.

Klaus Georg Hansen Film.gl-imi siulittaasuvoq, Kalaallit Nunaanni Filmilortartut Peqatigiffian-ni.